

Kvinnors situation alltjämt alarmerande

Synen på kvinnan är nog det som man vid besök i Afghanistan upplever som den största skillnaden mellan det svenska och det afghanska samhället. Fortfarande går mycket färre flickor än pojkar i skolan. Hälsovårdens stora brister slår särskilt hårt mot kvinnorna. Tvångsgifte och våld mot kvinnor är en del av vardagen.

Respekt för kvinnan visas i det traditionella afghanska samhället genom att skydda kvinnan, särskilt för kontakt med män. Detta har förvisso mycket att göra med kvinnans värde. Att vara en respekterad kvinna har ett avgörande värde för familjen. Men detta är inte vad som internationellt menas med mänskliga rättigheter för kvinnor, till exempel enligt FN:s kvinnokonvention som även Afghanistan tillträtt. Kvinnan som individ har egna rättigheter och har rätt att bli likvärdigt behandlad med mannen.

Genusfrågan är alltså mycket viktig och samtidigt starkt kontroversiell. I namn av religion och kultur är motståndet stort mot förändring som man oroas över ska leda till lössläpplighet och västvärldens uppenbara avarter av dekadans.

Inom SAK ska vi agera med respekt för religion och kultur i Afghanistan. Samtidigt prioriterar vi frågan om kvinnors rättigheter. En knepig balansgång och insikt om att attitydförändringar tar tid. Det gäller all utveckling, som mot sig har djupt rotade sedvänjor i kombination med en tydlig maktstruktur. Likväl går det att göra livet dragligare för afghanska kvinnor genom vårt arbete.

Inom hälsosektorn har kvinnors hälsa varit en prioriterad fråga för SAK. Inte minst viktigt är en omfattande utbildning av barnmorskor för att minska dödligheten i samband med graviditet och förlossning. Skolgång för flickor och utbildning av kvinnliga lärare förblir en central fråga för SAK.

Inom SAKs verksamhet för funktionshindrade är medvetenheten om flickors och kvinnors situation helt nödvändig, risken är annars stor att de göms undan.

I bytvecklingsprogrammen måste också kvinnor vara med i de lokala råd (shuras) som fattar besluten. Så skapas insikt och praktisk erfarenhet lokalt av vad demokrati är. Även om det är positivt att andelen kvinnor i parlamentet (27 procent) blev större än den beslutade kvoten så måste demokrati byggas underifrån.

Kvinnornas ställning i Afghanistan är dock inte bara en fråga om deras rättigheter. Det parallellsamhälle för kvinnor resp män som kvinnosynen skapat innebär ett stort resursslöseri. Kvinnor tillåts inte fullt ut att vara närvarande i samhället. Ett fattigt land som Afghanistan borde istället ta vara på den potential som kvinnorna utgör.

På senare år kan märkas en viss förbättring för de afghanska kvinnorna. Det gäller nu att medvetet sträva vidare både med attitydförändringar och med insatser som underlättar det dagliga livet för kvinnorna.

Lena Hjelm-Wallén
är SAKs ordförande.

LENA HJELM-WALLÉN, ORDFÖRANDE, SAK

Detta verk är licensierat under Creative Commons Erkännande-Icke-kommersiell-Inga bearbetningar 2.5 Sverige licens. För att se en kopia av denna licens, besök <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/se/> Verket har publicerats i www.globalarkivet.se.